

Відділ культури і туризму
виконавчого комітету Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

«Майстер карбованого слова»

До 100 – річчя від дня народження

М.П. Бажана

Бібліографічний покажчик

Видання друге, доповнене

Славутич 2014

Даний бібліографічний покажчик підготовлено довідково-бібліографічним відділом Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячено відзначенню у 2014 році 110-річчя від дня народження М. П. Бажана – видатного українського поета і вченого, громадського і державного діяча.

Покажчик містить біографію, твори письменника, видання та статті про його життя і творчість, розробки уроків, позакласних заходів, сценаріїв.

Посібник розрахований на широке коло читачів.

Укладачі:

Соловйова Л.О., Янченко О.О.
Панова Л.І.

Комп'ютерний
набір:

Соловйова Л.О.

Відповідальна
за випуск:

Портная Н.В..

Микола Платонович Бажан своїм життям і творчістю зміцнив всю українську поезію двадцятого століття,єднаючи різні її покоління й шари, уособлюючи весь її шлях і весь досвід.

Коротич В.

Біографія М. Бажана

Микола Платонович Бажан – один з найвідоміших українських поетів ХХ століття, публіцист. Визнаний майстер перекладу, літературознавець, академік, громадський діяч, який залишив глибокий слід у культурі свого народу.

Він народився в м. Кам'янець-Подільському (тепер Хмельницької області) 9 жовтня 1904 р. у родині військового топографа, але його юнацькі роки пройшли в Умані.

Микола любив писати і малювати змалечку. В школі він захоплювався історією, археологією.

З Києва до Умані вріваються нові віяння. Нові імена поетів – П. Тичини, В. Маяковського, В. Блакитного (Елланського). Писав вірші і Микола Бажан. Першу збірку своїх віршів «Контрасти настрою» 16-літній Микола подарував матері на день народження з присвятою – «Моїй мамі». У ній було 33 вірші.

У 1920 р. в Умань приїхав театр «Кийдрамте», яким керував Лесь Курбас. М. Бажан став статистом і студійцем у театрі, брав участь у масовках, грав епізодичні ролі, виконував роль діда у виставі «Гайдамаки» за Т. Шевченком. За пропозицією Лесея Курбаса, М. Бажан у 1921 р. поставив інсценізацію «Березневий каламут» (на вірші В. Блакитного зі збірника «Удари молота і серця» та окремі поезії П. Тичини і В. Чумака).

Закінчивши кооперативний технікум, М. Бажан поїхав до Києва вступати в Кооперативний інститут. У 1923–1925 рр.

навчався у Київському інституті зовнішніх зносин і в кооперативному інституті, вирізняючись широкою ерудицією у різних сферах гуманітарних знань. Він напрочуд швидко і багато читав, добре пам'ятав прочитане.

У 1929–1932 рр. був редактором Київської кінофабрики, читав лекції у Київському кіно-інженерному інституті. Був засновником української кінокритики, очолював журнал «Кіно». Багато писав про творчість українських кінодіячів.

У роки Великої Вітчизняної війни М. Бажан – полковий комісар, полковник, головний редактор газети «За Радянську Україну». Провідна для творчості Бажана ідея подвигу. В ті дні написані «Клятва», збірник «Сталінградський зошит», «Балада про подвиг».

З 1958 р. і до останніх днів працював головним редактором Української Радянської Енциклопедії. У 1960–1972 рр. Бажан був віце-президентом Товариства європейських письменників.

23 листопада 1983 р. після тривалої серцевої хвороби Микола Платонович Бажан помер. У пам'яті тих, хто близько знав митця, він залишився як інтелігентна, добра, чуйна, розумна й самовіддана людина, справжній майстер літератури.

Карбоване слово поета плекалось у золотій колісці народного мелосу, народного слова, народного світогляду. Глибинне знання М. Бажаном народного життя є свідченням непересічності його таланту, енциклопедичності його інтелекту, космічної масштабності його естетичного ідеалу. Микола Бажан – незрівнянний творець, глибоко вдумливий співець високих звершень людського духу. Він по праву посідає одне з чільних місць в історії нашої національної культури.

Твори М.П. Бажана

- Бажан М.** Вибране: Вірші та поеми / Упоряд. та вступ. ст. П. Д. Моргаєнка. – К.: Рад. письменник, 1981. – 220 с.
- Бажан М.** Балада про подвиг // Балади / Упоряд. С. А. Крижанівський. – К.: Дніпро, 1981. – С. 140–141.
- Бажан М.** Балади / Упоряд. С. А. Крижанівський. – К.: Дніпро, 1981. – С. 140–141.
- Бажан М.** Будівлі (Уривок); Гофманова ніч (скорочено): Поема; Сліпці: Поема історична // Українська література. 11 клас: Хрестоматія / Упоряд. О. І. Борзенко, М. П. Сподарець. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Харків: Веста: Ранок, 2008. – С. 45–55.
- Бажан М.** Знаки: Стихи и поэма «Ночные раздумья старого мастера». – М.: Советский писатель, 1979. – 95 с.
- Бажан М.** Поезії: Антологія «Вітчизни» // Вітчизна. – 2004. – № 9–10. – С. 84–104.
- Бажан М.** Поезії // Живиця: Хрестоматія укр. літ. ХХ ст.: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. М. М. Конончука; Упоряд. М. М. Конончук, Н. І. Бондар, Т. І. Конончук. – К.: Твім інтер, 1998. – С. 595–605.
- Бажан М.** Поезії // М. Жулинський Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям. – К.: Либідь, 2011. – С. 595–607.
- Бажан М.** Поезії //... Ота стежина в нашім краю: Антологія поетів Київщини, присвячена 75-річчю утворення Київської області. – КОТО «Культура». – Біла Церква: Буква, 2007. – С. 6–11.
- Бажан М.** Поезії // Українська література: Хрестоматія для 11 кл. серед. навч. закладів / Упоряд. Р. В. Мовчан, Ю. І. Ковалів – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 1999. – С. 65–68.

Бажан М. П. Твори // Атом серця: Укр. поезія першої половини ХХ ст. / Упоряд., передм. і приміт. Ю. Коваліва. – К.: Веселка, 1992. – С. 203–210.

Бажан М. П. Твори // Українське слово: Хрестоматія укр. літератури та літ. критики ХХ ст.: В 3-х кн. – Кн. 2. – К.: Рось, 1994. – С. 474–498.

Бажан М. П. Твори // Українське слово: Хрестоматія укр. літератури та літ. критики ХХ ст.: В 4-х кн. Кн. 2. – К.: Аконіт, 2001. – С. 461–478.

Про життя і творчість М. П. Бажана

Бажан Микола // Атом серця: Укр. поезія першої половини ХХ ст. / Упоряд., передм. і приміт. Ю. Коваліва. – К.: Веселка, 1992. – С. 202–203.

Бажан Микола // Енциклопедія Українознавства / Гол. редактор В. Кубійович. – К.: Глобус, 1993. – Т. 1. – С. 81–82.

Бажан Микола // Історія укр. літератури. ХХ ст. У 2 кн. – Кн. 1: 1910–1930-ті роки: Навч. посібник / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1993. – С. 394–408.

Бажан Микола // Новий довідник: Укр. мова та література. – К.: ТОВ «Казка», 2005. – С. 710.

Бажан Микола // Письменники Радянської України. 1917–1987: Біобібліографічний довідник / Упоряд. В. К. Коваль, В. П. Павловська. – К.: Рад. письменник, 1988. – С. 48.

Бажан Микола // Українська література. 11 клас: Хрестоматія / Упоряд. О. І. Борзенко, М. П. Сподарець. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Харків: Веста: Ранок, 2008. – С. 44–45.

Бажан Микола // Українська Літературна Енциклопедія: В 5 т. Т. 1 / Редкол. І. О. Дзевєрін (відпов. ред.) та ін. – К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1988. – С. 109–110.

Бажан Микола // Українське слово: Хрестоматія укр. літератури та літ. критики ХХ ст.: В 4-х кн. Кн. 2. – К.: Аконті, 2001. – С. 460.

Бажан Микола // Український Радянський Енциклопедичний Словник: В 3-х т. /Редкол. А. В. Кудрицький (відпов. ред.) та ін. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1986. – Т. 1. – С. 123.

Бажан Микола // УСЕ Універсальний Словник-Енциклопедія / Гол. ред. М. Попович. – К.: Ірина, 1999. – С. 102.

Бажан О. «Пильніше й глибше вдуматися в себе...»: До 110-річчя від дня народження Миколи Бажана // Голос України. – 2014.– 18 жовтня. – С. 10.

Білоцерківець Н. Століття старого майстра: Про Миколу Бажана // Українська культура – 2004. - № 10. – С. 10.

Видатний енциклопедист: До 110-річчя від дня народження М. П. Бажана // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2014. – № 4. – С. 37–50.

Гончар О. М. Бажан // Чим живемо: На шляхах до українського відродження. – К.: Рад. письменник, 1991. – С. 183–189.

Гризун А. Сугестивна природа поезики Миколи Бажана // Дивослово. – 2004. – № 10. – С. 47–50.

Жулинський М. Життєтворні знаки Миколи Бажана // Урядовий кур'єр. – 1999. – 11 грудня – С. 7.

Жулинський М. Микола Бажан. Тріумфи і катастрофи великого поета // М. Жулинський Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям. – К.: Либідь, 2011. – С. 581–594.

Жулинський М. Тріумфи і катастрофи великого поета: До 100-річчя від дня народження Миколи Бажана // Урядовий кур'єр. – 2004. – 9 жовтня. – С. 11.

Зуб І. Бажан Микола // Живиця: Хрестоматія укр. літ. ХХ ст.: У 2 кн. – Кн. 1 / За ред. М. М. Конончука; Упоряд. М. М. Конончук, Н. І. Бондар, Т. І. Конончук. – К.: Твім інтер, 1998. – С. 591–594.

Ішина Н. Я живу, я весною любов'ю...: Листи М. Бажана до Ніни Бажан // Жінка. – 1994. – № 7. – С. 6–8.

Карбованих слів володар: Спогади про Миколу Бажана /Упоряд. Н. В. Бажан-Лауер. – К.: Дніпро, 1988. – 517 с.

Костенко Н. Не чиновник – інтелігент: Фрагменти із записної книжки М. П. Бажана 1942 – 1944 роки // Літературна Україна. – 2004. – 11 листопада. – С. 1, 7.

Крижанівський С. Микола Бажан // Історія української літератури: В 2 т. Т. 2: Радянська література. – К.: Наукова думка, 1988. – С. 442–453.

Лавріненко Ю. Микола Бажан // Українське слово: Хрестоматія укр. літератури та літ. критики ХХ ст.: В 3-х кн. – К.: Рось, 1994. – Кн. 2. – С. 468–473.

Микола Бажан: До 100-річчя поета // Вітчизна. – 2004. – № 9–10. – С. 82–83.

Музей поета: У колишній квартирі М. Бажана відкрито меморіальний музей: До 100-річчя від дня народження поета // Літературна Україна. – 2004. – 11 листопада. – С. 4.

Новиченко Л. Явище Бажана: Про поезію М. Бажана //Літературна Україна. – 1994. – № 42. – С. 4.

Павленко Ю. Микола Бажан // Сто найвідоміших українців. – М.: Вече, К.: Орфей, 2001. – С. 498–503.

Павлюк І. Микола Бажан і сучасна українська література: до проблеми зв'язку поколінь // Вітчизна. – 2006.– № 11–12. – С. 155–158.

Погребенник Ф. Ратай на ниві вселюдської культури: До 90-річчя від дня народження М. Бажана // Урядовий кур'єр. – 1994.– № 156. – С. 7.

Резнікова Л. Микола Бажан –поет, академік, громадянин // Вісник пенсійного фонду України. – 2011.– № 11. – С 40–41.

Сметанская О. Дочь Мыколы Бажана Майя: «Помню, с каким трудом учила в школе отцовские стихотворения. Случалось, получала и тройки»: К 100-летию со дня рождения поэта // Факты. – 2004. – 8 октября. – С. 24.

Солод Ю. Карбовані строфи Миколи Бажана // Ю.Солод Українська література: Конспект.– К.: Козаки, 1996. – С. 226–230.

Чілачава Р. Високі уроки Миколи Бажана: До 100-річчя від дня народження //Літературна Україна. – 2004. – 14 жовтня. – С. 2.

Інтернет-ресурси про М. Бажана

[uk.wikipedia.org/.../Бажан Микола Платонович](http://uk.wikipedia.org/.../Бажан_Микола_Платонович) – Вікіпедія.

<http://www.poetryclub.com.ua/metrs.php?id=295&type=tvorch> - Бажан Микола : Творчість, Вірші, поезія. Клуб поезії.

<http://www.poetryclub.com.ua/metrs.php?id=295&type=critiques> - Бажан Микола: Критика, вірші, поезія. Клуб поезії.

[http://ukrlit.org/bazhan mykola platonovych/tvory](http://ukrlit.org/bazhan_mykola_platonovych/tvory) - Бажан Микола Платонович – твори.

[http://uk.wikiquote.org/wiki/Бажан Микола Платонович](http://uk.wikiquote.org/wiki/Бажан_Микола_Платонович) – Вікіцитати.

[http://ebk.net.ua/Book/synopsis/ukrainska elita/part1/013.htm](http://ebk.net.ua/Book/synopsis/ukrainska_elita/part1/013.htm) - Бажан Микола Платонович: біографія.

<http://www.people.su/ua/9764> - Микола Бажан: біографія.

<http://www.pisni.org.ua/persons/1240.html> - Микола Бажан - пісні, біографія.

<http://lib.misto.kiev.ua/UKR/BIOGRAPHY/bajan.txt> - Микола Бажан: Біографія.

Зміст

Біографія М. Бажана.....	3
Твори М. Бажана.....	5
Про життя і творчість.....	6
Інтернет-ресурси про М. Бажана.....	9